

IEKŠĒJĀ AUDITA PADOME

SMILŠU IELĀ 1, RĪGĀ, LV-1919, TĀLRUNIS (371) 67083856, FAKSS (371) 67083924

RĪGĀ

03.06.2019. Nr.9.2/15-1/54

Finanšu ministrijai

*Atzinums par Informatīvo ziņojumu
par iekšējā audita darbību ministrijās un iestādēs 2018.gadā*

Iekšējā audita padome (turpmāk – Padome) atbilstoši Ministru kabineta 2010. gada 16.novembra noteikumu Nr.1047 „Iekšējā audita padomes nolikums” 2.2. apakšpunktam ir izvērtējusi Finanšu ministrijas sagatavoto informatīvo ziņojumu par iekšējā audita darbību ministrijās un iestādēs 2018. gadā un sniedz savu atzinumu.

Padome secina, ka Finanšu ministrijas sagatavotais informatīvais ziņojums par iekšējā audita darbību ministrijās un iestādēs 2018. gadā (turpmāk – 2018. gada Informatīvais ziņojums) **kopumā sniedz pietiekamu informāciju** par iekšējā audita struktūrvienību darbību valsts pārvaldē.

Pamatojoties uz minētajā informatīvajā ziņojumā sniegto informāciju, ministriju un iestāžu 2018. gada iekšējā audita darbības rezultātiem, kā arī citu Padomes rīcībā esošo informāciju, Padome **akcentē** šādus iekšējā audita darbībai nozīmīgus jautājumus un problēmas:

1. Padome pozitīvi novērtē auditēto pamatdarbības sistēmu, kas ir būtisks ieguldījums iestāžu darbības mērķu sasniegšanā, apjoma pieaugumu par 16% līdz 64%. Iekšējie auditori novirzījuši resursus augstas un vidējas prioritātes sistēmu auditēšanai, kopā 76%. Vienlaikus norādām, ka nepietiekami tiek izmantota iespēja zemas prioritātes sistēmas auditēt retāk vai atlikt, lai atbrīvotu audita resursus augstas un vidējas prioritātes auditiem. Lai arī Ministru kabineta noteikumi "Iekšējā audita veikšanas un novērtēšanas kārtība" nosaka, ka augstas un vidējas prioritātes sistēmas auditē ne retāk kā reizi trijos vai četros gados, savukārt zemas prioritātes sistēmas ne retāk kā reizi piecos gados vai retāk, tomēr, sastādot ikgadējo un stratēģisko iekšējo auditu plānu iekšēja audita struktūrvienības vairāk vadās pēc principa visas audita sistēmas auditēt vismaz reizi piecos gados, nevis augstas un vidējas prioritātes sistēmas auditē biežāk un zemas prioritātes sistēmas retāk.

2. Audita Padome norāda uz nepieciešamību pārskatīt iekšējā audita metodoloģiju, vairāk uzsverot, ka pirmām kārtām būtu auditējamas augstas un vidējas prioritātes sistēmas. Zemas prioritātes sistēmas būtu auditējamas, ja ir pietiekoši resursi un tām varētu piemērot atvieglotas audita procedūras.

3. Padomes vērtējumā viens no būtiskiem izvērtējamiem jautājumiem situācijas

Padomes_atzinums_03062019

SAŅEMTS
Finanšu ministrijā
20 19. g. 03.06. plkst. 17:00
Reg. Nr. 9337
Reģistrēja D. Strautniecc

86

uzlabošanai ir audita resursu efektīva plānošana un izmantošana. Uz to, ka ministriju un iestāžu iekšējā audita struktūrvienību rīcībā esošie resursi, iespējams, netiek efektīvi izmantoti audita stratēģijas īstenošanai, norāda:

- 1) audita gada plānu aktualizēšana. Pārskata gadā 12 Iekšējā audita struktūrvienības ir vienu reizi aktualizējušas gada plānu, no tām 5 ir saglabājušas kopējo auditu skaitu, izslēgtos auditus aizstājot ar citiem auditiem. Plānu grozījumu rezultātā auditu skaits kopumā samazinājies par diviem auditiem. Augstas prioritātes auditu skaits samazinājies par vienu auditu, vidējas prioritātes auditu skaits palielinājies par vienu auditu. Divi zemas prioritātes auditi ir izslēgti. Papildus tam nav pabeigti un pārcelti uz 2019.gadu 22 iekšējie auditi, tanī skaitā aktualizētajos plānos iekļautie.
- 2) Gada laikā veiktais auditu skaits uz vienu auditoru ir 2,0 (2017:2,2). Rādītājs nepietiekami raksturo auditoru darba apjomu, jo 61% auditu tiek veikti kā horizontālie vai vertikālie auditi; visās ministrijās pārsvarā tiek veikti nozaru politiku horizontālie auditi, kas aptver visu politikas plānošanas un īstenošanas procesu. Šo auditu apjomā ir ministrijas un padotības iestādes, līdz ar to minētie auditi ir apjomīgi un tiem ir nepieciešami lieli laika resursi.
- 3) Lai arī auditam veltītās stundas kopumā ir palielinājušās, tomēr atsevišķās iekšējā audita struktūrvienībās pārmērīgi liels skaits stundu tiek veltīts konsultācijām. Padome uzskata, ka pastāv interešu konflikts vienlaikus sniedzot konsultācijas kontroles vides un sistēmu uzlabošanai un veicot to pašu sistēmu auditu.
- 4) Daudzām iekšējā audita struktūrvienībām ir ierobežoti vai vispār nav piešķirti budžeta līdzekļi kvalifikācijas uzturēšanai. Iekšējā audits ir nozīmīgs instruments ministriju un iestāžu vadībai un iekšējam auditoram ir būtiski regulāri papildināt zināšanas un pilnveidot profesionālās iemaņas. Tāpēc Padome aicina kritiski izvērtēt un veicināt mērķtiecīgu iekšējo auditoru kvalifikācijas paaugstināšanu.

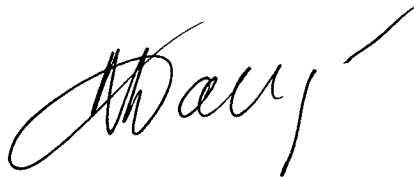
4. Padome atkārtoti vēlas vērst uzmanību uz nepietiekošiem iekšējā audita resursiem un daudzām vakancēm iekšējā audita struktūrvienībās (no 94 amata vietām 11% bija vakantas vai auditori atradās ilgstošā prombūtnē). Turklāt iekšējā audita funkcija Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienestā jau ilgstoši netiek veikta. Viens no iemesliem ir nepietiekošais iekšējo auditoru atalgojuma līmenis. Padome vairākkārt ir ieteikusi, ka **atalgojuma līmenim būtu jābūt līdzvērtīgam institūcijas pamatdarbības funkciju veicējiem.**

5. Padome atkārtoti aicina pievērst uzmanību **risku vadības jautājuma sakārtošanai** valsts pārvaldei kopumā. Ņemot vērā risku vadības tiešo ietekmi uz valsts pārvaldes darbības efektīvizēšanu, Padome aicina ietvert risku vadības auditu iekšējā audita stratēģiskajos plānos, vienlaikus vēršot uzmanību uz to, ka riska vadības sistēmām pārsvarā ir noteikta zema prioritāte. Risku vadības auditiem ir mazs pieprasījums no vadības puses, un zema ir iniciatīva no iekšējo auditoru puses ieviest risku vadību. Padomes skatījumā veselīga risku vadības sistēma kalpo par pamatu veselīgai iekšējās kontroles sistēmai un efektīviem procesiem, līdz ar to valsts pārvaldē būtu jāievieš dzīvotspējīga risku vadība, un iekšējam auditam būtu jākalpo par katalizatoru šādas

risku vadības iedibināšanas procesa uzsākšanai un turpmākai risku vadības darbības efektivitātes paaugstināšanai.

6. Padome uzskata, ka iekšējā audita struktūrvienības nepietiekošu uzmanību velta informāciju sistēmu riskiem un informācijas tehnoloģiju vadības sistēmai. Lielāko daļu iekšējā audita struktūrvienības informācijas tehnoloģiju vadības sistēmu novērtē kā vidējas vai zemas prioritātes. Ņemot vērā pasaulē pieaugošo IT risku, tai skaitā ar kibernetiķu saistīto risku, Padome uzskata informācijas tehnoloģiju vadības sistēmu par augstas prioritātes sistēmu. Tai pašā laikā Padome novēroja, ka atsevišķās iekšējā audita struktūrvienībās nav pietiekošas IT audita zināšanas. Padome iesaka **pārskatīt noteiktos riska parametrus, nosakot sistēmu prioritātes, kā arī paaugstināt auditoru profesionālās zināšanas IT risku jomā.**

Priekšsēdētāja

Natālija Davidoviča